

Ziet de school het niet meer zitten?

Informatie voor ouders van kinderen met een beperking over toelating, verwijzing en verwijdering

Uitgave:

- Federatie van Ouderverenigingen (FvO)
Postbus 85276, 3508 AG Utrecht
T 030 2363767, utrecht@fvo.nl, www.fvo.nl
- Chronisch zieken en Gehandicapen Raad Nederland (CG-Raad)
Postbus 169, 3500 AD Utrecht
T 030 2916600, bureau@cg-raad.nl, www.cg-raad.nl
- Vereniging voor een geïntegreerde opvoeding van kinderen met het syndroom van Down (VIM)
Rembrandtstraat 85, 6521 MD Nijmegen
vimmail@vim-online.nl, www.vim-online.nl

Auteur: Harry Nijkamp
Redactie: Annemies Gort
Opmaak: Catrien van den Berg

Fotografie: Paul Romijn, Utrecht
Illustraties: Margreet de Bruin, Utrecht
Stuurgroep: Ellen Visser (CG-Raad)
Ton Eekelschot (VIM)
Hillie Beumer (projectleider FvO)

Met dank aan:

- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
- Het Johanna Kinderfonds
- Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind
- Nationaal Revalidatie Fonds
- VSB fonds

© Utrecht, december 2005 (herzien februari 2006)

ONDER
NCSIM
LTUUR
NIEEM
SCHAP

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Nationaal Revalidatie Fonds

Inhoud

Inleiding	4
1. Lastige ouders bestaan niet!	5
2. Wat mag u van de basisschool verwachten?	6
3. Als de school uw kind weigert	9
4. De school wil verwijzen	14
5. Uw kind moet van school	18
6. Weigert het beroepsonderwijs?	23
<i>Bijlagen</i>	
1. Schematisch overzicht van het onderwijs	27
2. Adressen	29
3. Afkortingen	31

Inleiding

Mag een school uw kind met een rugzak weigeren? En wat kunt u doen als uw kind niet langer welkom is? Of als de school uw kind wil verwijzen naar een andere school?

Deze brochure is voor ouders van kinderen met een rugzak. Er wordt ingegaan op probleemsituaties waarbij de school het met uw kind met een beperking niet (meer) ziet zitten. Wat zijn uw rechten en mogelijkheden? Hoe kunt u het gesprek met de school op een goede manier voeren? In deze brochure staat u wat u kunt doen.

1 Lastige ouders bestaan niet!

Als de school uw kind niet wil, komt u in een lastige situatie. In de volgende hoofdstukken leest u wat u kunt doen voor uw kind. Het succes is deels afhankelijk van de manier waarop ouders en school met elkaar communiceren. Een paar tips.

Veel problemen kunnen worden voorkomen als ouders en school zorgvuldig en open met elkaar omgaan. Dit vergt van u allebei een open houding en wederzijds respect. In de ideale situatie trekt u als ouders samen met de school op. U ondersteunt elkaar en overlegt open en zorgvuldig over alle mogelijkheden voor uw kind. Vaak is er dan meer mogelijk dan vooraf wordt gedacht.

Tips voor ouders

Het is heel normaal dat u als ouders moet wennen aan het feit dat uw kind kampt met problemen op school. Sommige ouders reageren heftig als zij het gevoel hebben dat de gesignaleerde problemen door de school wel erg laat zijn onderkend. In die boosheid kunnen irrationele zaken meekomen. Als de school u erkent in die boosheid en er ruimte voor heeft, kunt u daarna verder met het verwerken van de problemen. Maak dit zonedig aan de school duidelijk. U hoeft zich niet te schamen voor uw verdriet, het is een normale uiting die hoort bij het verwerkingsproces. Pas als u de problemen van uw kind heeft geaccepteerd,

kunt u openstaan voor overleg met de school over maatregelen die genomen moeten worden.

Tips voor scholen

Zijn er lastige ouders? Nee, wel ouders die het moeilijk hebben en bezorgd zijn over hun kind. Ouders kunnen wel lastig dóén, maar dat heeft altijd een achtergrond. Vaak gebeurt dat uit bezorgdheid. Ouders mogen van de school vragen om naar hun verhaal te luisteren, inclusief de achterliggende gevoelens en emoties. De school moet inzien dat het niet om een lastige ouder gaat, maar om een bezorgde ouder. De school dient ook oog te hebben voor de moeite die ouders kunnen hebben als zij te horen krijgen dat hun kind ernstige beperkingen heeft. Een school doet er goed aan om niet de strijd aan te gaan met boze ouders, maar om ruimte te geven voor die boosheid. Veel ouders moeten door een acceptatieproces heen van ontkenning, boosheid, verdriet en acceptatie. Dit proces kan in iedere levensfase (voor het eerst naar school, de overgang naar het voortgezet onderwijs) opnieuw spelen.

2 Wat mag u van de basisschool verwachten?

In het schoolplan en de schoolgids vindt u het beleid van een basisschool ten aanzien van leerlingen met een rugzak. Waar kunt u een school op aanspreken? En wat doet u als u het niet met de school eens bent?

Schoolgids

Iedere school maakt jaarlijks een schoolgids voor ouders. In deze schoolgids moet de school het beleid zetten ten aanzien van leerlingen met een rugzak. Welke voorzieningen zijn getroffen om het onderwijs aan leerlingen met een handicap mogelijk te maken? Op welke manier wordt de zorg aan leerlingen met een rugzak vormgegeven?

Problemen aanpakken

Reguliere scholen hebben de opdracht om het onderwijs af te stemmen op de ontwikkeling van de leerlingen. Leerproblemen, leerachterstanden en achterstanden in de ontwikkeling van kinderen kunnen steeds eerder worden ontdekt, dankzij observaties, schooltesten, toetsen en leerlingvolgsystemen. Soms kunnen bepaalde problemen worden opgelost en achterstanden worden weggewerkt door meer individueel onderwijs te geven en door te werken met groepjes kinderen op verschillend niveau. Lukt dat niet, dan volgt speciale hulp.

Met ouders praten

Voor leerkrachten is het nuttig om te weten hoe een kind met beperkingen zich thuis gedraagt. Door samen met de ouders naar mogelijke oorzaken te zoeken, kan een beter beeld ontstaan van het kind en van de situatie waarin het kind verkeert. In gesprekken tussen ouders en school kan ook samen naar een juiste aanpak worden gezocht, voor zowel het onderwijs als de opvoeding. Een open houding van beide kanten is daarbij erg belangrijk.

Individuele hulp

Als het niet goed gaat met uw kind, is het allereerst zaak dat u met de groepsleerkracht praat. Samen kunt u nagaan wat de werkelijke

Overleg met de school.

Hoofdstuk 2 *Wat mag u van de basisschool verwachten?*

problemen zijn en hoe ernstig die zijn. U bent als ouder erg belangrijk in zo'n gesprek: uw kind brengt immers meer tijd thuis door dan op school. Bovendien kent u uw kind door en door. U beschikt als ouder over veel ervaringsdeskundigheid als het gaat om een kind met beperkingen.

De groepsleerkracht bekijkt natuurlijk eerst zelf wat hij of zij aan de problemen of achterstanden van uw kind kan doen. De manier waarop dat gebeurt, verschilt per school. Sommige scholen kiezen voor kleinere groepen zodat er meer aandacht is voor individuele leerlingen. Andere scholen hebben grote groepen, waardoor er leerkrachten (of klassenassistenten) beschikbaar zijn voor deze taak.

Remedial teachers

Hulp en begeleiding kunnen niet altijd door de groepsleerkracht worden gegeven. Soms heeft een school een interne begeleider en/of speciaal opgeleide leerkrachten: remedial teachers. De interne begeleider coördineert binnen de school de zorg voor leerlingen die extra begeleiding krijgen. De remedial teacher werkt individueel met leerlingen die extra zorg nodig hebben. De remedial teacher overlegt met de interne begeleider over de aanpak van de zorgleerlingen. Als u het gevoel heeft dat u van de leerkracht weinig informatie krijgt over de extra zorg, zoek dan contact met de interne begeleider.

Handelingsplan

Voor iedere leerling met een rugzak moet een handelingsplan worden opgesteld. Dit gebeurt

altijd in overleg met de ouders. In een handelingsplan staat welke maatregelen nodig zijn om de leerling goed te helpen en door wie wat moet worden gedaan. Bijvoorbeeld extra lessen in taal en rekenen, of hulp bij het beter leren schrijven en spreken.

Het handelingsplan bevat in elk geval:

- het niveau van de leerling op het moment dat het plan wordt gemaakt
- de onderwijsdoelen die de school voor de leerling nastreeft
- de wijze waarop de school dit wil bereiken
- welke externe deskundigen worden ingeschakeld (de ambulante begeleiding door de speciale school)
- welke specifieke voorzieningen eventueel worden getroffen
- de manier waarop de vorderingen van de leerling worden gevolgd en geregistreerd.

Ouders en school ondertekenen het handelingsplan gezamenlijk. Als de ouders bezwaar hebben gemaakt tegen de besteding van het leerlinggebonden budget (neergelegd in het handelingsplan) is het bevoegd gezag van de school verplicht dit meningsverschil te melden bij de Adviescommissie Toelating en Begeleiding (www.actb.nl). Deze Adviescommissie doet onderzoek naar het geschil en formuleert voor de betrokken partijen een advies. Dit advies is juridisch niet bindend maar uiteraard wel zwaarwegend voor de school.

Het handelingsplan geldt voor één schooljaar en moet dus elk schooljaar opnieuw worden

opgesteld. Het is verstandig om met de school afspraken te maken over de wijze waarop u wordt geïnformeerd over de uitvoering van het handelingsplan en hoeveel keer per jaar u daarover met elkaar overlegt. Dat voorkomt verrassingen en zorgt ervoor dat u vinger aan de pols houdt. Aan het eind van elk schooljaar kunt u in dit overleg het lopende handelingsplan evalueren en samen een nieuw handelingsplan opstellen.

Kijk voor meer informatie op www.oudersenrugzak.nl. De brochure 'Handvat voor een handelingsplan' kunt u bestellen bij de FvO of de CG-Raad.

Ambulant begeleider

Onderdeel van de rugzak is de inzet van een ambulant begeleider vanuit het speciaal onderwijs. De ambulant begeleider is een belangrijk aanspreekpunt voor school en ouders. Deze ambulant begeleider komt regelmatig langs op school en voert gesprekken met de leerkracht, de leerling en de ouders. De ambulant begeleider is vaak een leerkracht met jarenlange ervaring in het speciaal onderwijs die weet welke knelpunten kunnen optreden in het onderwijs aan leerlingen met een beperking.

Verschil in visie?

- Vraag om een second opinion als u het niet met de school eens bent. In de medische sector is dit heel gebruikelijk.
- U kunt ook zelf een deskundige inschakelen en op eigen kosten onderzoek laten doen. De kans is echter aanwezig dat de school de uitkomsten van zo'n onderzoek naast zich neerlegt omdat het niet objectief is ('de betaler bepaalt').
- Vraag de school om een specialist in te schakelen die is verbonden aan het samenwerkingsverband. In het basisonderwijs zijn dat de 'Weer Samen Naar School-verbanden', in het voortgezet onderwijs heten dit vaak 'Samenwerkingsverbanden Zorg'. Aan deze samenwerkingsverbanden zijn specialisten verbonden die de school kan inschakelen.
- U kunt ook samen een deskundige aanwijzen die onderzoek uitvoert.

3 Als de school uw kind niet wil

Een school mag een leerling met een rugzak weigeren als de school de zorg niet aankan. Als ouders kunt u zo'n weigering aanvechten. In dit hoofdstuk leest u wat voor mogelijkheden u heeft als een school uw kind niet wil. Daarbij gaat het zowel om het basisonderwijs als het speciaal onderwijs.

De school weigert?

Een school is niet verplicht om uw kind met een rugzak te accepteren. De handicap als zodanig mag geen weigeringsgrond zijn. Wel kan de school tot de conclusie komen dat de zorg die het kind nodig heeft niet door de school kan worden gegeven. De bewijslast berust hierbij bij de school. De school moet aantonen dat het de zorg voor de rugzakleerling niet aan kan, ondanks de extra middelen die met de rugzak beschikbaar zijn. Als de school de toelating inderdaad wil weigeren, moet het schoolbestuur een formeel besluit nemen.

Onderwijsconsulent helpt ouders

Dreigt de school te weigeren, dan kunt u voor bemiddeling de hulp inroepen van een onderwijsconsulent. Deze consulenten zijn bedoeld als extra hulp voor ouders die problemen hebben bij het vinden van een geschikte school voor hun kind. Zij geven alleen steun aan

Inschrijving bij een basisschool

- 1. Iedere ouder kan een kind met een beperking laten inschrijven bij een reguliere school. Kinderen met een handicap kunnen een leerlinggebonden budget aanvragen ('de rugzak'). De rugzak levert de school aanvullende formatie en ambulante begeleiding vanuit het speciaal onderwijs.*
- 2. Een school heeft een onderzoeksplicht. Dat wil zeggen dat de school, als u uw kind aanmeldt, zorgvuldig onderzoek dient te doen naar de zorgbehoefte van de leerling en naar de mogelijkheden van de school.*
- 3. Als ouders kunt u zich daarbij laten ondersteunen door een school voor speciaal onderwijs. Deze school werkt samen met andere scholen voor speciaal onderwijs in het Regionale Expertise Centrum (REC). Het REC is wettelijk verplicht om u te ondersteunen bij de keuze voor een geschikte school en om de ambulante begeleiding te verzorgen op de reguliere school. Samen met de ambulante begeleider kan de zorgbehoefte van uw kind in kaart worden gebracht. Vervolgens gaat u het gesprek met de school van uw voorkeur aan. In het gesprek met de school komen de mogelijkheden en beperkingen van de school aan bod. U kunt zich ook laten bijstaan door een hulpverlener van MEE of een ouderorganisatie.*

Hoofdstuk 3 *Als de school uw kind niet wil*

ouders van een kind dat al een rugzak heeft en aan ouders van een niet geïndiceerd kind dat al lang thuis zit omdat er geen school gevonden kan worden. De consulent kunt u ook inschakelen bij een conflict over het op te stellen handelingsplan. De onderwijsconsulent kent de regionale kaart en kent ook scholen die al ervaring hebben met kinderen met een rugzak. Op www.onderwijsconsulenten.nl kunt u meer informatie vinden.

Bezwaarschrift indienen

Als de school toelating weigert, dient u een schriftelijk besluit te krijgen waarin de reden van de weigering staat. U kunt hiertegen binnen zes weken een bezwaarschrift indienen bij het schoolbestuur.

Zodra de school uw bezwaarschrift ontvangen heeft, moet de school binnen vier weken een beslissing nemen. Hierbij is de school verplicht om de ouders te horen én om advies in te winnen bij de landelijke Adviescommissie Toelating en Begeleiding (ACTB) in Den Haag (www.actb.nl). De ACTB is een onafhankelijke adviescommissie, ingesteld voor leerlingen met een rugzak. Zowel ouders als scholen kunnen deze commissie om advies vragen. Ook Regionale Expertise Centra kunnen hier aankloppen voor advies. Als de school advies vraagt, zal de ACTB doorgaans informatie inwinnen bij een de onderwijsconsulent die de situatie ter plekke onderzoekt en u daarbij betreft. Indien de ACTB na ontvangst van de informatie en stukken meent over onvoldoende informatie te beschikken om een zorgvuldig

Wanhopige ouders.

Hoofdstuk 3 *Als de school uw kind niet wil*

advies te kunnen uitbrengen, kan zij besluiten een hoorzitting te houden. Daarna komt er een schriftelijk advies dat aan de school en de ouders wordt toegezonden. Na dit advies beslist de school op het bezwaarschrift.

Naar de rechter

Als de school blijft bij haar beslissing om uw kind te weigeren, dan kunt u naar de rechter om de beslissing aan te vechten. Is het een openbare school, dan dient u beroep aan te tekenen bij de rechtbank, sector bestuursrecht. De Algemene wet bestuursrecht is in dit geval van toepassing. U mag zo'n procedure eventueel zonder advocaat voeren en moet alleen griffierecht betalen. Tegelijk met het indienen van het beroep kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de rechtbank. Dit houdt in dat de voorzitter van de rechtbank een voorlopige beslissing neemt over de toelating, in afwachting van de behandeling van het beroep (dat een half jaar kan duren).

Gaat het om een bijzondere school, dan dient u een civiele procedure te voeren. In dat geval ligt het voor de hand om een kort geding te voeren. U bent verplicht om hiervoor een advocaat in te schakelen.

Voorwaardelijke toelating?

Stel dat de school toelating slechts wil overwegen als u schriftelijk instemt met de voorwaarde dat het alleen gaat om bijvoorbeeld de onderbouwjaren. Mag dat? Nee, een school mag dergelijke eisen niet als voorwaarde stellen. Een school mag bij de toelating wel aange-

ven dat er twijfels zijn of uw kind op latere leeftijd nog passend onderwijs op de school kan ontvangen. Echter, zodra uw kind is toegelaten, dient de school de verantwoordelijkheid te nemen voor passend onderwijs. Toelating van leerlingen is dus voor onbepaalde tijd.

Toelating tot de speciale basisschool

Stel dat de basisschool de toelating weigert omdat zij van mening is dat uw kind alleen kan worden geholpen door een speciale basisschool. Wat nu? Als ouders kunt u om te beginnen nagaan of een speciale school voor basisonderwijs (de sbao-school, vroeger aangeduid als lom- of mlk-school) de vereiste zorg in huis heeft. Deze speciale scholen hebben kleinere groepen (circa veertien kinderen) en personeel dat gespecialiseerd is in onderwijs aan kinderen met leer- en gedragsproblemen. Elke sbao-school maakt deel uit van een samenwerkingsverband en heeft een onafhankelijke indicatiecommissie, de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL). U kunt uw kind aanmelden bij deze commissie.

Toelating tot speciaal onderwijs

Een school kan ook verwijzen naar een school voor speciaal onderwijs. Ook hiervoor geldt een indicatietraject. U kunt zich wenden tot een Commissie voor Indicatiestelling (CvI) in uw regio (www.lcti.nl). Zodra uw kind een indicatie heeft voor het speciaal onderwijs, kan uw kind worden toegelaten. De school voor speciaal onderwijs kan toelating niet weigeren door te stellen dat het geen passend onderwijsaanbod

Hoofdstuk 3 *Als de school uw kind niet wil*

heeft voor de leerling. Dit oordeel is immers bepaald door de commissie.

Tussen wal en schip?

Om te voorkomen dat een leerling tussen wal en schip belandt, is wettelijk bepaald dat de PCL een positieve beschikking moet geven als een leerling niet toelaatbaar is tot het speciaal onderwijs maar ook niet meer op de basisschool kan worden opgevangen. In dat geval dient de speciale school voor basisonderwijs de leerling dus toe te laten. Er zijn tijdens een

schooljaar drie toelatingstijdstippen: op 1 oktober, 1 januari en 1 april.

WachtlIJst

Soms wordt een leerling op de wachtlIJst gezet omdat passende huisvesting ontbreekt. In dat geval dient gedurende de wachttijd extra begeleiding te worden gegeven aan de leerling vanuit het samenwerkingsverband of de speciale school. Die extra begeleiding geldt ook voor de school waar de leerling op dat moment noodgedwongen moet verblijven.

Wat zegt de rechter?

School kan zorg niet bieden

De ouders van twee jongens zijn niet tevreden over de zmk-school waar hun zoons op zitten. Ze vragen een school voor voortgezet onderwijs om de jongens toe te laten. Deze school weigert toelating, nadat de school heeft onderzocht welke zorgbehoefte de leerlingen hebben. De school zegt de benodigde zorg niet te kunnen bieden. De school heeft voor de zekerheid advies ingewonnen bij twee deskundigen die onafhankelijk van elkaar het oordeel van de school bevestigen. De rechtbank steunt de school en oordeelt dat de school de belangenafweging zorgvuldig heeft uitgevoerd.

School zit te vol

De ouders van een kind met een rugzak willen hun kind aanmelden op een Montessori-basisschool. De school weigert, de ouders schakelen de Adviescommissie Toelating en Begeleiding (ACTB) in. De school heeft al zes rugzakleerlingen in de onderbouw, de middenbouw en de bovenbouw. Bovendien zitten er op het moment van aanmelding 31 kinderen in elke groep en is er een wachtlijst. De ACTB vindt dat een school zich ten aanzien van rugzakleerlingen niet mag beroepen op het algemene toelatingsbeleid van de school. Gegeven het bijzondere karakter van deze toelating (de leerlingen verkeren in een kwetsbare achterstandspositie) en de wettelijke onderzoeksplicht die de wet heeft geformuleerd, mag zo'n leerling niet worden afgewezen met een beroep op het feit dat het maximum aan plaatsen al is bereikt. De ACTB adviseert de school alsnog na te gaan wat deze leerling nodig heeft aan zorg en wat de school aan deze leerling kan bieden.

School wil op advies wachten

Het advies van de ACTB legt bij de civiele rechter veel gewicht in de schaal. Ouders van een meisje met een ernstige verstandelijke beperking vragen toelating tot een vmbo-afdeling van een school voor voortgezet

onderwijs. De ouders wachten de bezwaarprocedure niet af maar eisen in een kort geding onmiddellijke toelating. De school wijst erop dat de ACTB nog geen advies heeft kunnen uitbrengen. De rechter beslist daarop dat eerst het advies van de ACTB binnen moet zijn. De ACTB constateert dat de school geen beleid heeft geformuleerd ten aanzien van rugzakleerlingen en zich ook niet in de situatie van het kind heeft verdiept. Zo is bijvoorbeeld het onderwijskundig rapport van de vorige school van de leerling niet opgevraagd.

Verder stelt de ACTB dat een school die een leerling met een rugzak weigert op vier punten moet ingaan:

- a. Wat is nodig om de leerling op de school te kunnen laten functioneren?*
- b. Welke middelen staan de school ter beschikking?*
- c. Wat is mogelijk op basis van deze middelen?*
- d. Waarom is de school niet in staat om, ondanks deze middelen, de leerling kwalitatief goed onderwijs te bieden, afgestemd op diens behoeften?*

De school heeft dit advies opgevolgd en na onderzoek alsnog geconcludeerd dat toelating niet mogelijk is. De school komt tot de conclusie dat de leerling niet geschikt is voor het volgen van de theoretische leerweg omdat de leerling nooit, ook niet met behulp van de middelen van de rugzak, een diploma kan halen. Het cognitieve niveau van de leerling is daarvoor onvoldoende.

De rechter stelt dat de school het onderzoek mag betrekken bij haar besluit. Eveneens stelt de rechter dat de school voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het zelfs met de inzet van de financiële middelen (rugzak en persoonsgebonden budget) niet mogelijk is om het kind in staat te stellen onderwijs te volgen op het niveau van de school. Om deze reden mag de school de toelating van het kind afwijzen, aldus de rechter.

4 De school wil verwijzen

Het kan gebeuren dat uw kind geplaatst is in het regulier onderwijs, maar dat de school vindt dat uw kind beter af is op een speciale basisschool of op een school voor speciaal onderwijs. Verwijzing naar een andere school kan alleen met uw instemming. Hoe gaat dit in zijn werk?

Verwijzing naar de speciale basisschool

Een speciale school voor basisonderwijs (de sbao-school, vroeger aangeduid als lom- of mlk-school) komt in beeld als kinderen niet op een reguliere school tot hun recht komen. Deze speciale scholen hebben kleinere groepen (circa veertien kinderen) en personeel dat gespecialiseerd is in kinderen met leer- en gedragsproblemen. Elke sbao-school maakt deel uit van een samenwerkingsverband waarin andere basisscholen zitten.

Zo werkt de aanmelding

1. Elk samenwerkingsverband Weer Samen naar School onderhoudt een Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL), die beoordeelt of plaatsing op de sbao nodig is. Zonder een positief oordeel kan uw kind niet worden toegelaten tot een speciale basisschool.
2. Als ouders moet u zelf een verzoek indienen bij de PCL of uw kind kan worden toegelaten. U doet dit schriftelijk bij de PCL van het

samenwerkingsverband waarvan de basisschool van uw kind deel uitmaakt. Aanmelding is ook mogelijk voordat uw kind naar de basisschool gaat. Dit heet rechtstreekse instroom. Het aanmeldingsformulier kunt u bij de basisschool krijgen.

3. De basisschool zal een onderwijskundig rapport opstellen voor de PCL. Hierin staat waarom de verwijzing naar het oordeel van de directeur van de school nodig is en wat de school heeft gedaan om de leerling te kunnen handhaven. Als ouders heeft u inzage in het onderwijskundig rapport en ontvangt u van de school een afschrift. Als u het met bepaalde passages niet eens bent, dan kan dit aan het onderwijskundig rapport worden toegevoegd. U kunt het ook op het aanmeldingsformulier zetten.
4. Soms vraagt de PCL de basisschool om aanvullende gegevens. De school is verplicht om daaraan mee te werken. De PCL kan tevens u als ouders vragen om onderzoeksgegevens van bijvoorbeeld een psycholoog, orthopedagoog of psychiater). U mag zelf beslissen welke onderzoeken u mee wilt sturen. U kunt er ook voor kiezen om de PCL te machtigen om het rapport bij de deskundige op te vragen. Zonder uw toestemming mag een PCL in geen geval externe onderzoeken over uw kind opvragen.

U wilt zelf een andere school?

Stel dat de basisschool verder wil met uw kind, maar als ouders vindt u dat de basisschool de vereiste zorg niet meer kan bieden? Ook dan kunt u uw kind aanmelden bij de PCL. De

Hoofdstuk 4 *De school wil verwijzen*

Bellen naar de helpdesk.

basisschool moet dan in het onderwijskundig rapport aangeven waarom het nog mogelijkheden ziet voor verdere begeleiding. Nogmaals: omgekeerd kan een school alleen verwijzen naar de speciale basisschool met uw medewerking.

Beslissing

De PCL beslist vervolgens of uw kind tot de speciale basisschool kan worden toegelaten. Wettelijk moet de beslissing binnen acht weken na het indienen van de aanvraag vallen. Deze termijn kan worden verlengd als meer ge-

vens nodig zijn of aanvullend onderzoek. De beslissing wordt schriftelijk en gemotiveerd aan de ouders meegedeeld. Er zijn drie mogelijkheden:

1. De PCL volgt de wens van de ouders: het kind wordt toegelaten tot de speciale basisschool.
2. De PCL beslist dat het kind naar de speciale basisschool kan, maar de ouders willen dit niet meer (bijvoorbeeld omdat het ineens beter gaat op school of omdat er grote problemen zijn met het leerlingenvervoer). De school kan dan een verwijzingsprocedure opstarten als een kind bijvoorbeeld vanwege gedragsproblemen volgens de school niet meer te handhaven is.
3. De PCL beslist tegen de wens van de ouders: het kind wordt niet toegelaten tot de speciale basisschool.

Toelating tot de speciale basisschool

Als de PCL positief beslist, kunt u uw kind aanmelden bij de speciale basisschool van uw keuze binnen het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School. Kiest u voor een speciale basisschool van een ander samenwerkingsverband, dan moet bij de PCL van dat betreffende samenwerkingsverband (een nieuwe) beschikking worden aangevraagd. Let wel, de gemeente zal bij het leerlingenvervoer uitgaan van vergoeding van de kosten naar de dichtstbijzijnde speciale basisschool met de godsdienstige of levensbeschouwelijke richting die u wilt. De speciale basisschool is verplicht om uw kind toe te laten. Er zijn drie toelatingsmomenten in een schooljaar: 1 oktober, 1 januari en 1 april.

Hoofdstuk 4 *De school wil verwijzen*

Niet mee eens?

U kunt binnen zes weken na de beslissing bezwaar aantekenen bij de PCL. De PCL is verplicht om school en ouders in elkaars aanwezigheid te horen en hiervan verslag te maken. U kunt als ouders getuigen en deskundigen meenemen naar de zitting. Ook is de PCL verplicht om advies te vragen van de regionale verwijzingscommissie. Deze commissie krijgt het complete dossier van uw kind en adviseert op basis daarvan de PCL. U ontvangt een afschrift van dit advies. De regionale verwijzingscommissie moet binnen vier weken het advies uitbrengen. De PCL mag van dit advies afwijken, maar dient dat wel te motiveren. Is de beslissing opnieuw afwijzend, dan kunt u in beroep gaan bij de rechtbank en eventueel een voorlopige voorziening aanvragen. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep mogelijk bij de Raad van State.

Mag een school het dossier geven?

De school heeft geen toestemming nodig van de ouders om leerlinggegevens over te dragen aan de PCL of de regionale verwijzingscommissie. Om hun wettelijke taak te kunnen uitvoeren, moeten deze instanties immers over de nodige gegevens beschikken. Wel moet de PCL u in de gelegenheid stellen om de stukken in te zien. U heeft ook recht op afschriften als u daarom vraagt.

Verwijzing naar het speciaal onderwijs

De scholen voor speciaal onderwijs werken samen in samenwerkingsverbanden: Regionale Expertise Centra (REC's). De REC's zijn ingedeeld in verschillende clusters:

Cluster 1: visuele handicap (blind en slechtziend)

Cluster 2: auditieve handicap (doof, slechthorend, spraak- en taalmoeilijkheden)

Cluster 3: lichamelijke en verstandelijke handicap (zmlk, lg, lzk-somatisch)

Cluster 4: psychiatrische handicap (zmok, lzk-psychiatrisch).

De REC's hebben een Commissie voor Indicatiestelling (CvI). Deze commissie beoordeelt of het nodig is dat uw kind op een speciale school wordt geplaatst of dat uw kind recht heeft op een leerlinggebonden financiering in het reguliere onderwijs (rugzak). Vanaf 1 januari 2006 is het ook mogelijk om met een rugzak naar een instelling voor beroepsonderwijs en volwasseneducatie (BVE) te gaan.

Hoofdstuk 4 *De school wil verwijzen*

Zo werkt de aanmelding

1. Er is een landelijk aanmeldingsformulier waarmee u bij de CvI uw kind kunt aanmelden. De aanvraag wordt vervolgens getoetst aan indicatiecriteria. Kijk voor meer informatie op www.oudersenrugzak.nl. U kunt hier of bij de FvO of de CG-Raad ook de brochure 'Indicatiestelling en criteria voor het speciaal onderwijs of een rugzak' aanvragen.
2. Soms twijfelt de CvI of een speciale school wel nodig is. In zo'n geval kan zij adviseren tot een observatieplaatsing. Uw kind blijft dan ingeschreven op de huidige school maar wordt ter observatie tijdelijk geplaatst op een speciale school. Deze school maakt een rapportage voor de CvI.
3. De CvI moet binnen acht weken beslissen.

Toelating tot het speciaal onderwijs

Als de CvI positief beslist, kunt u uw kind aanmelden bij de speciale school in uw regio. De speciale school mag een leerling niet weigeren omdat de school van mening is dat het geen passend onderwijs kan bieden. Alleen de CvI mag dit beoordelen. Wel is het mogelijk dat er geen plek is en dat uw kind op de wachtlijst komt.

Niet mee eens?

Bent u het met de beslissing niet eens, dan moet u binnen zes weken bij de CvI een bezwaarschrift indienen. De CvI moet dit bezwaarschrift onmiddellijk doorspelen aan de Bezwaar Advies Commissie (BAC). Dit is een onafhankelijk orgaan dat schriftelijk advies uitbrengt aan de CvI. De ouders ontvangen bij de

beslissing op het bezwaarschrift een afschrift van dit advies. De Bezwaar Advies Commissie hoort de ouders en de CvI mondeling. Op deze hoorzitting kunt u uw bezwaar toelichten. Na de beslissing op het bezwaarschrift door de CvI mag u opnieuw binnen zes weken in beroep gaan bij de rechtbank. Er is daarna hoger beroep mogelijk bij de Raad van State.

Weigert de school?

Als de speciale school toelating weigert (of weigert om uw kind op de wachtlijst te zetten), dan kunt u een bezwaarschrift indienen bij het bestuur van de school. U moet dit binnen zes weken na de beslissing doen. Het bestuur is verplicht advies te vragen bij de Advies Commissie Toelating en Begeleiding (ACTB) (www.actb.nl). Deze Adviescommissie onderzoekt het besluit en zal schriftelijk advies uitbrengen aan ouders en het bevoegd gezag van de school. De wet eist dat de school zelf de ouders ook hoort. Het bestuur moet vervolgens binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een beslissing nemen (deze termijn zal vaak niet worden gehaald omdat het advies van de ACTB ook nog moet worden afgewacht). De ouders ontvangen een beslissing op het bezwaar.

Bij een openbare speciale school kunt u in beroep bij de rechtbank. Gaat het om een bijzondere speciale school dan kunt u een kort geding starten bij de Voorzieningenrechter.

5 Uw kind moet van school

Een school kan van mening zijn dat uw kind niet langer op de school te handhaven is. Wilt u niet meewerken aan verwijzing, dan kan de school een verwijderingsprocedure starten. Hoe ziet die procedure eruit?

Stappenplan basisschool en speciale school voor basisonderwijs

Stap 1

Voordat uw kind wordt verwijderd, hoort de school de betrokken groepsleerkracht. In veel gevallen maakt de school hiervan een verslag.

Stap 2

De school deelt de ouders schriftelijk mee dat de school de leerling van school wil verwijderen. De school deelt tevens mee dat er wordt gezocht naar een andere passende school. De school is verplicht om gedurende acht weken te zoeken naar een andere school.

Stap 3

De school stelt de ouders in de gelegenheid om hun mening te geven. De ouders kunnen kiezen of zij dit mondeling of schriftelijk willen doen. De school is verplicht om hiervan een verslag te maken.

Stap 4

Als de school inderdaad besluit tot verwijde-

ring, dan krijgt u dit als ouders schriftelijk te horen. De verwijdering kan plaatsvinden zodra een andere geschikte school is gevonden of als de zoektermijn van acht weken is verstreken. In het eerste geval is het voldoende dat een andere school bereid is de leerling toe te laten, ongeacht wat u als ouders hiervan vindt. De school dient de uitschrijving in dat geval door te geven aan de leerplichtambtenaar en de Inspectie.

Stap 5

Binnen zes weken na het besluit hebben de ouders de mogelijkheid een bezwaarschrift in te dienen bij de school. De school dient in het besluit de ouders te wijzen op deze mogelijkheid.

Stap 6

Als ouders dit wensen, dient de school u (opnieuw) te horen en wordt hiervan een verslag gemaakt.

Stap 7

De school moet binnen vier weken na het bezwaarschrift beslissen.

Stap 8

Niet mee eens? Als het een bijzondere school betreft, kunt u als ouders bij de civiele rechtbank in een kort geding alsnog eisen dat de beslissing wordt teruggedraaid (bij de voorlopige Voorzieningenrechter).

Bij een openbare school kunnen ouders bij de rechtbank beroep instellen tegen de beslissing. Tegelijk met het beroepschrift kunt u verzoeken

Hoofdstuk 5 *Uw kind moet van school*

om een voorlopige voorziening waarbij u kunt eisen dat uw kind voorlopig weer wordt toegelaten, in afwachting van de bodemprocedure. Een verzoek om een voorlopige voorziening kan overigens ook al in de bezwaarprocedure bij de rechtbank worden ingediend.

Stappenplan voortgezet onderwijs

Voor leerlingen die deelnemen aan het voortgezet onderwijs (inclusief leerlingen die gebruik maken van leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs) geldt de volgende procedure.

Stap 1

De school deelt de ouders schriftelijk mee dat de school de leerling van school wil verwijderen. De school deelt tevens mee dat er wordt

gezocht naar een andere passende school. De school is verplicht om gedurende acht weken te zoeken naar een andere school.

Stap 2

De school stelt de ouders in de gelegenheid om hun mening te geven. De ouders kunnen kiezen of zij dit mondeling of schriftelijk willen doen. De school is verplicht om hiervan een verslag te maken. Als de leerling minderjarig is, worden zowel de ouders als de leerling gehoord. Een meerderjarige leerling wordt zonder de ouders gehoord.

Stap 3

Als de school inderdaad besluit tot verwijdering, dan krijgen ouders dit schriftelijk te horen. De school moet over de verwijdering ook overleg voeren met de Inspectie. De verwijdering van een leerplichtige leerling kan alleen plaatsvinden zodra een andere geschikte school is gevonden. Als de school na acht weken zoeken nog steeds geen school heeft gevonden die de leerling wil toelaten, mag de leerling dus niet van school worden verwijderd. Dit geldt niet voor leerlingen die niet meer leerplichtig zijn; die kunnen na acht weken zoeken wel worden verwijderd. De school dient de uitschrijving door te geven aan de leerplichtambtenaar en aan de Inspectie.

Stap 4

Binnen zes weken na het besluit heeft u als ouders de mogelijkheid een bezwaarschrift in te dienen bij de school. De school dient u in het besluit te wijzen op deze mogelijkheid.

Hoofdstuk 5 *Uw kind moet van school*

Stap 5

Als ouders dit wensen, dient de school u (opnieuw) te horen en wordt hiervan een verslag gemaakt.

Stap 6

De school moet binnen vier weken na het bezwaarschrift beslissen.

Stap 7

Niet mee eens? Als het een bijzondere school is, kunt u als ouders bij de civiele rechtbank in een kort geding alsnog eisen dat de beslissing wordt teruggedraaid (bij de voorlopige Voorzieningenrechter).

Bij een openbare school kunt u bij de rechtbank beroep instellen tegen de beslissing. Tegelijk met het beroepschrift kunt u verzoeken om een voorlopige voorziening waarbij u kunt eisen dat uw kind voorlopig weer wordt toegelaten, in afwachting van de bodemprocedure. Een verzoek om een voorlopige voorziening kan overigens ook al in de bezwaarprocedure bij de rechtbank worden ingediend.

Verwijdering speciaal onderwijs

Een school voor speciaal onderwijs is verplicht om een leerling te verwijderen als de leerling niet meer beschikt over een indicatie die voor de school nodig is. Een school *kán* tot verwijdering overgaan in bijzondere omstandigheden, daarvoor geldt bijna dezelfde procedure als voor het primair onderwijs. Groot verschil is dat de school na het bezwaar van de ouders de

onderwijsinspecteur moet inschakelen voor overleg. Het staat de school vrij om ook nog andere deskundigen in te schakelen (bijvoorbeeld voor een second opinion).

Thuiszitters

Er zijn leerplichtige leerlingen die niet naar school gaan. Deze zogenaamde 'thuiszitters' worden met behulp van het landelijke project 'Herstart' begeleid naar een passende school. Om deel te kunnen nemen aan dit project moet een leerling meer dan vier weken thuiszitten, zonder uitzicht op plaatsing op een school. Ook dient de leerling nog niet in een indicatietraject te zitten. Het project zorgt zonnodig voor een indicatiestelling en voor plaatsing op een school. Zie voor meer informatie: www.wecraad.nl.

Tijdelijke opvang

Voor leerlingen met ernstige gedragsproblemen komen er steeds meer reboundvoorzieningen. Dat wil zeggen dat de leerlingen tijdelijk ergens anders onderwijs krijgen. In aparte, kleine opvangklassen wordt dan gericht onderwijs gegeven en worden de leerlingen voorbereid op terugkeer naar school.

Schorsing

In het primaire onderwijs (basis- en speciaal onderwijs) is schorsing niet wettelijk geregeld. Toch wordt schorsing als time-out onder bepaalde voorwaarden toegelaten. Schorsing dient een vooraf vastgestelde tijdsduur te hebben waarbij de school goed moet kunnen motiveren welk doel gediend wordt met de schor-

Hoofdstuk 5 *Uw kind moet van school*

sing. Bijvoorbeeld: een periode van afkoeling als de gemoederen verhit zijn geraakt op school (bijvoorbeeld na ernstige vechtpartijen tussen leerlingen of agressief gedrag naar leerkrachten). Schorsing kan ook worden gebruikt in samenhang met een verwijderingsprocedure als het om een onhoudbare situatie gaat op school. De school dient dit te melden aan de leerplichtambtenaar.

In het voortgezet onderwijs is schorsing wel wettelijk geregeld. De school kan de leerling voor maximaal een week schorsen met opgave van redenen. Het besluit tot schorsing wordt aan de ouders en de leerling (zolang deze nog geen 21 jaar is) schriftelijk meegedeeld. Als de schorsing langer dan een dag duurt, moet de school ook de Inspectie hiervan op de hoogte brengen. Bij een definitieve verwijdering kan de school tijdens de verwijderingsprocedure een leerling voor onbepaalde tijd schorsen. Ook dan moet de Inspectie hiervan op de hoogte worden gebracht.

Wetten en regels.

Wanneer mag verwijdering volgens de rechter?

1. Bij ernstige verstoring van orde en rust op school

De rechter let hierbij vooral op:

- de groepsgrootte
- de samenstelling van de groep
- het effect van het gedrag van de leerling

- op andere leerlingen
- de deskundigheid van het onderwijspersoneel
- de beschikbaarheid van onderwijspersoneel
- de benodigde aanpassingen binnen de school
- de benodigde (extra) begeleiding voor de leerling.

2. Als de school niet langer aan de zorgbehoefte van de leerling kan voldoen

In de rechtspraak blijkt de bewijslast duidelijk bij de school te liggen. De school moet aantonen

waarom het niet langer onderwijs wil of kan geven aan de leerling. Het onderwijskundig rapport dient daarop een volledig antwoord te geven. De school moet beschikken over uitgevoerde handelingsplannen waaruit duidelijk blijkt dat de gestelde onderwijsdoelen niet zijn gehaald. De rechter zal dit toetsen aan het beleid dat de school in het schoolplan en de schoolgids heeft geformuleerd. De school dient zorgvuldig te hebben gehandeld conform het eigen zorgbeleid.

Wat zegt de rechter?

Een rechter besliste in 2004 dat een basisschool een leerling met ernstige spraak/taalproblemen mag verwijderen. De school kreeg ondersteuning in de vorm van een ambulante begeleider van een speciale school voor spraak/taalmoeilijkheden (ESM-school). De school kon na enkele jaren de benodigde zorg niet meer bieden en had een uitvoerig onderwijskundig rapport hierover opgesteld. De ouders werkten niet mee aan verwijzing. Een speciale school voor basisonderwijs verklaarde bereid te zijn de leerling toe te laten met ambulante begeleiding door de school. De rechtbank oordeelde dat de basisschool in dit geval zorgvuldig had gehandeld en in redelijkheid tot verwijdering kon besluiten.

Begin 2005 vernietigt de rechtbank een besluit van de basisschool om een leerling met Down syndroom te verwijderen. De basisschool had niet zorgvuldig gehandeld, stelde de rechter. Er was geen onderwijskundig rapport en de Adviescommissie Toelating en Begeleiding (ACTB) was niet geraadpleegd.

3. Bij wangedrag van de leerling

Het gedrag van een leerling kan zo ernstig zijn dat de school de leerling niet meer kan handhaven. Ook dan dient de school dit gedrag aanvaardbaar te maken en aan te geven dat het alles heeft gedaan om dit gedrag in goede banen te leiden. Met name het aspect dat andere leerlingen hiervan de dupe kunnen worden, zal bij de rechter zwaar meewegen omdat het onderwijsproces dan in gevaar komt.

4. Als er een vertrouwensbreuk is met de ouders

Als ouders de school ernstig bedreigen of intimideren, kan dit leiden tot verwijdering van de leerling. De leerling wordt dan de dupe van het gedrag van de ouders. Meestal zal de school eerst lichtere maatregelen moeten overwegen. Bijvoorbeeld een schriftelijke waarschuwing of een (tijdelijke) ontzegging van het schoolterrein. Helpt dit niet, dan kan de school besluiten tot verwijdering.

6 Hoe zit het in het middelbaar beroepsonderwijs?

Redelijk wat jongeren met een beperking maken gebruik van het aanbod van een ROC. Hoe zit het met de rechten van deze deelnemers?

Inschrijven en toelaten?

Over een verzoek tot inschrijving beslist het bevoegd gezag van de opleiding, formeel het bestuur van het ROC. Soms heeft een ROC een aparte toelatingscommissie die beslist over de toelating. Aan de opleiding op niveau 1 (assistentenopleiding) zijn geen vooropleidingseisen verbonden. Deze opleiding is dus voor iedereen toegankelijk. Voor de overige opleidingen geldt meestal een diploma vmbo als vooropleiding of het met succes doorlopen hebben van de eerste drie leerjaren havo/vwo. Een ROC mag in bijzondere gevallen afwijken van de geldende vooropleidingseisen als het ROC van mening is dat de deelnemer

Leerlinggebonden financiering

Sinds 1 januari 2006 is leerlinggebonden financiering ook beschikbaar voor leerlingen met een handicap die gebruik maken van het beroepsonderwijs. Het ROC kan voor leerlingen met een handicap extra formatie ontvangen en ambulante begeleiding vanuit het REC. Op de website www.oudersenrugzak.nl vindt u hierover meer informatie.

ROC

Het middelbaar beroepsonderwijs wordt door de regionale opleidingscentra, de ROC's, verzorgd. Dit beroepsonderwijs leidt op tot een groot aantal beroepen, variërend van bakker en slager tot milieufunctionaris en restaurantmedewerker. Een leerling heet bij een ROC deelnemer.

De opleidingen worden aangeboden op vier niveaus:

- 1. De assistentenopleiding (een half tot een jaar) leidt op tot eenvoudig uitvoerende werkzaamheden.*
- 2. De basisberoepsopleiding (twee tot drie jaar) leidt op tot uitvoerende werkzaamheden.*
- 3. De vakopleiding (twee tot vier jaar) leidt op tot volledig zelfstandige uitvoering van werkzaamheden.*
- 4. De middenkaderopleiding (drie tot vier jaar) en de specialistenopleiding leiden op tot volledig zelfstandige uitvoering van werkzaamheden, met een brede inzetbaarheid of specialisatie. Een leerling die een opleiding op niveau 4 heeft gevolgd, kan doorstromen naar het hoger onderwijs.*

In het middelbaar beroepsonderwijs wordt niet alleen onderwijs gevolgd, maar ook praktijkervaring opgedaan. Bij de beroepsopleidende leerweg ligt het accent meer op school dan op praktijk, bij de beroepsbegeleidende leerweg is dit juist andersom. Kijk voor meer informatie op www.fvo.nl. U kunt hier ook de folder 'Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in Nederland' bestellen.

Wat zegt de Commissie Gelijke Behandeling?

School weigert student

Een student van twintig jaar wil een opleiding volgen bij een ROC. Hij is licht autistisch en heeft de school voor voortgezet onderwijs niet kunnen afronden. Wel heeft hij een overgangsbewijs van havo 2 naar havo 3, een diploma eerstelijns computertehnicus en een getuigschrift technisch systeembeheer. In een oriënterend gesprek met de directeur van de school heeft hij aangegeven dat hij een positieve stimulans en mogelijk kleine roosterwijzigingen nodig heeft. De school wil deze man niet deel laten nemen aan de toelatingsprocedure en aan het onderwijs omdat de slagingskans van deze man erg laag wordt ingeschat. De Commissie oordeelt dat de school onderscheid maakt op grond van handicap. De school schat de slagingskans van de student, buiten de reguliere procedure om, in op basis van onvoldoende en niet geobjectiveerde informatie.

School brengt meerkosten in rekening

Een stichting die examens afneemt in de horecabranche berekent de meerkosten van een leerling met een leeshandicap door aan de leerling. Het aangepaste examen vindt in een aparte ruimte plaats en is schriftelijk of wordt voorlezen. De extra kosten bedragen 90 euro. De Commissie Gelijke Behandeling concludeert dat deze stichting weliswaar doeltreffende aanpassingen heeft verricht, maar toch in strijd handelt met de wet door de meerkosten van aangepaste examens in rekening te brengen bij gehandicapte examenkandidaten.

www.cgb.nl

de opleiding met voldoende resultaat zelf kan volgen.

Weigeren, schorsen of verwijderen?

Wettelijk gezien is er geen vaste procedure die een ROC moet hanteren bij weigering van de toelating, schorsing of verwijdering. Het enige dat vastligt, is dat een leerplichtige deelnemer pas mag worden verwijderd nadat acht weken

is gezocht naar een andere school of naar een ander ROC dat bereid is de deelnemer toe te laten. Indien na acht weken nog geen andere school of ander ROC is gevonden, mag de deelnemer worden verwijderd.

Onderwijsovereenkomst

De deelnemer en het ROC sluiten samen een onderwijsovereenkomst af voor de duur van de

Hoofdstuk 6 *Hoe zit het in het middelbaar beroepsonderwijs?*

opleiding. Hierin staan de rechten en plichten van beide partijen. Bijvoorbeeld hoe de inhoud van het onderwijs eruit ziet, hoe de studie- en beroepskeuzevoorlichting is georganiseerd en hoe de examinering zal verlopen. Ook bepalingen over schorsing en verwijdering van leerlingen staan in de onderwijsovereenkomst. De overeenkomst regelt tevens in welke situaties de overeenkomst tussentijds mag worden beëindigd.

De meeste ROC's hebben in hun onderwijsovereenkomst een verwijderingsprocedure opgenomen die vergelijkbaar is met die van het primair en het voortgezet onderwijs. Dit begint met het uitspreken van het voornemen tot verwijdering. De deelnemer is in de gelegenheid om hiertegen verweer te voeren. Vervolgens neemt het ROC het definitieve, schriftelijke besluit. Vervolgens is er een interne (dat is echt anders dan in het basisonderwijs) beroepsmogelijkheid bij het college van bestuur van de instelling. Tijdens deze procedure kan de deelnemer voor onbepaalde tijd worden geschorst, dat wil zeggen dat de toegang tot deelname aan het onderwijs is ontzegd. Als de deelnemer nog leerplichtig is, moet de Inspectie worden ingeschakeld. Na deze interne bezwaar- of beroepsprocedure kan de deelnemer een gerechtelijke procedure starten bij de Voorzieningenrechter.

Gronden waarop verwijdering plaatsvindt, zijn: het met regelmaat overtreden van de voor-

schriften van de instelling, ook na herhaaldelijke waarschuwingen, en ernstig wangedrag.

Wet gelijke behandeling

Per 1 december 2003 is de Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBh/cz) in werking getreden. Op grond van deze wet is het verboden om op het werk en in het beroepsonderwijs onderscheid te maken op grond van handicap of chronische ziekte. De wet geldt nu alleen nog voor het beroepsonderwijs. De bewijslast rust bij degene die het onderscheid heeft gemaakt, in dit geval dus het ROC of de werkgever. Vaak gaat het om aanpassingen aan het gebouw of om aanpassingen in de leeromgeving om de gehandicapte deelnemer in staat te stellen het onderwijs op goede wijze te volgen. Zo moet het onderwijsgebouw goed toegankelijk zijn, bereikbaar zijn en goed bruikbaar voor iemand met een handicap. Ook moet een aanmeldingsprocedure open staan voor alle leerlingen. Iedereen die zich ongelijk behandeld voelt, kan een klacht indienen bij de Commissie Gelijke Behandeling (CGB). De Commissie Gelijke Behandeling beoordeelt of de gelijke behandelingswetgeving is overtreden. De deelnemer kan de Commissie vragen om de situatie te onderzoeken. De uitspraak van de Commissie is niet bindend maar heeft in de praktijk wel veel gezag. Als het ROC de uitspraak van de Commissie niet naleeft, kan de deelnemer alsnog naar de rechter stappen.

Ziet de school het niet meer zitten?

Alles komt goed.

Bijlage 1: Schematisch overzicht van het onderwijs

Basisonderwijs		Wet op het primair onderwijs (WPO)
Speciaal basisonderwijs	<i>Voorheen:</i> - lom-scholen - mlk-scholen iobk onderwijs (iobk betekent: 'in opvoeding bedreigde kleuters')	Wet op het primair onderwijs (WPO)
Vwo		Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
Havo		Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
Vmbo - theoretische leerweg - gemengde leerweg - kaderberoepsgerichte leerweg - basisberoepsgerichte leerweg	<i>Voorheen:</i> vbo en mavo	Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
Leerwegondersteunend onderwijs	Ivbo svo-lom	Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
Praktijkonderwijs	svo-mlk	Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)

Bijlage 1 *Schematisch overzicht van het onderwijs*

Speciaal onderwijs		
Cluster 1	Scholen voor blinde en slechtziende kinderen	Wet op de expertisecentra (WEC)
Cluster 2	Scholen voor dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraak-taalmoelijkheden	Wet op de expertisecentra (WEC)
Cluster 3	Mytylscholen, tytylscholen, scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk) en scholen voor langdurig zieke kinderen, somatische problematiek (lzk)	Wet op de expertisecentra (WEC)
Cluster 4	Scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok), scholen verbonden aan pedagogische instituten (pi) en scholen voor langdurig zieke kinderen, psychiatrische problematiek (lzk)	Wet op de expertisecentra (WEC)

Bijlage 2: Adressen

Vereniging voor een geïntegreerde opvoeding van kinderen met het syndroom van Down (VIM)
www.vim-online.nl

Federatie van Ouderverenigingen
www.fvo.nl

PhiladelphiaSupport
www.philadelphiasupport.nl

VOGG
www.vogg.nl

dit Koningskind
www.ditkoningskind.nl

Helpende Handen
www.helpendehanden.nl

WOI
www.woi.nl

Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad)
www.cg-raad.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
www.minocw.nl

ACTB (Adviescommissie Toelating en Begeleiding)
www.actb.nl
www.onderwijsconsulenten.nl

Bezwaaradviescommissie (BAC)
www.wecraad.nl

Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling (LCTI)
www.lcti.nl

MEE Nederland
www.meenederland.nl

Handicap + Studie
www.handicap-studie.nl

Stichting Inclusief Onderwijs
www.inclusiefonderwijs.nl

LOBO (Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs op algemene grondslag)
www.lobo.nl

NKO (Nederlandse Katholieke Oudervereniging)
www.nko.nl

Ouders & COO (Vereniging voor Ouders, Christelijk Onderwijs en Opvoeding)
www.ouders.net

VOO (Vereniging voor Openbaar Onderwijs)
www.voo.nl

Astma Fonds
www.astmafonds.nl

Bijlage 2 Adressen

Vereniging Balans
www.balansdigitaal.nl

BOSK (Vereniging van motorisch gehandicapten en hun ouders)
www.bosk.nl

Vereniging Cerebraal
www.cerebraal.nl

Stichting Down Syndroom
www.downsyndroom.nl

Epilepsie Vereniging Nederland
www.epilepsievereniging.nl

FODOK (Nederlandse Federatie van Ouders van Dove Kinderen)
www.fodok.nl

FOSS (Nederlandse Federatie van Ouders van Slechthorende Kinderen en van Kinderen met Spraaktaalmoelijkheden)
www.nvvs.nl

FOVIG (Federatie van Ouders van Visueel Gehandicapten)
www.fovig.nl

Vereniging Osteogenesis Imperfecte (VOI)
www.oivereniging.nl

VOKK (Vereniging Ouders, Kinderen en Kanker)
www.vokk.nl

Vereniging Spierziekten Nederland (VSN)
www.vsn.nl

Nederlandse Vereniging voor Autisme
www.autisme-nva.nl

Naar Keuze
www.naarkeuze.nl

Per Saldo (Belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget)
www.persaldo.nl

Bijlage 3: Afkortingen

ACTB =	Adviescommissie voor Toelating en Begeleiding	VSO =	Voortgezet speciaal onderwijs
AWB =	Algemene wet bestuursrecht	WEC =	Wet op de expertisecentra
AWBZ =	Algemene wet bijzondere ziektekosten	WPO =	Wet primair onderwijs
Bao =	Basisonderwijs	WSNS =	Weer Samen naar School
Bve =	Beroepsvormende Educatie	WVO =	Wet voortgezet onderwijs
CvI =	Commissie voor Indicatiestelling	ZMLK =	Scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen
CvO =	Commissie voor Onderzoek	ZMOK =	Scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen
ESM =	Scholen voor kinderen met ernstige spraaktaal-moeilijkheden		
Havo =	Hoger algemeen voortgezet onderwijs		
LGF =	Leerlinggebonden budget		
LOM =	Scholen voor kinderen met leer- en opvoedingsproblemen		
LWOO =	Leerwegondersteunend onderwijs		
LZK =	Scholen voor langdurig zieke kinderen		
MLK =	Scholen voor moeilijk lerende kinderen		
PCL =	Permanente Commissie Leerlingenzorg		
PGB =	Persoonsgebonden budget		
PI =	Pedologisch Instituut		
PO =	Primair onderwijs (basisschool)		
PRO =	Praktijk onderwijs		
REC =	Regionaal Expertise Centrum		
RVC =	Regionale Verwijzingscommissie		
RVC-VO =	Regionale Verwijzingscommissie voortgezet onderwijs		
SBO =	Speciaal basisonderwijs		
SO =	Speciaal onderwijs		
Vmbo =	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs		
VO =	Voortgezet onderwijs		
VWO =	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs		

Federatie van Ouderverenigingen

Vereniging voor een geïntegreerde opvoeding
van kinderen met het syndroom van Down

Diminisch, zieleke en Caranfilis-opsies Raad Nederland